

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

De enormi. peccati ex p[ar]te circu[m]stantiaru[m] ac finis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

Generaliter quoque maius nocentum aut malum
 quis peccando intulerit proximo, eo grauius pec-
 cat, ceteris paribus. Ideo virginem deflorare, mul-
 tum enorme est. Derractio quoque quae tollit bo-
 nam famam, argento & auro preferendam: &
 seminatio discordiae, quae dilectionem auro & ar-
 gento ac fame preponendam aufert aut minuit:
 sunt peccata prorsus enormia, & furto utique gra-
 uiora. Iterum quo materia peccati fuerit deo ma-
 gis consecrata: eo maior sit culpa. Vt si bona ec-
 clesiae, ornamenta, utensiliaque altaris furetur, aut
 rapiat, vel tam seu voto castitatis astrictam il-
 legitimo modo cognoscat. Postremo tuae industriae
 dilecte erit enormitates peccatorum tuorum
 in proximos quoquam modo commissorum sa-
 pienter pensare secundum considerationes praeta-
 ctas eademque digne corrigere, diligenter in po-
 sterum declinare, & ad vnumquemque te ordi-
 nate habere, secundum conditionem, statum, uel
 qualitatem ipsius: quemadmodum ad Roman. *Roman. 13*
 docet Apostolus, Reddite omnibus debita. Cui
 timorem, timorem: cui honorem, honorem.

De enormitate peccati ex parte circum-
 stantiarum, ac finis.

Art. XIII

PRAETEREA nomen circumstantiae in
 actu virtutis originaliter sumitur a
 circumstantia secundum locum. Quae
 admodum enim id localiter rem cir-
 cumstat, quod eam attingit, & in ei
 extrinsecum est: sic conditiones actu-
 um humanorum, quae ipsos actus concernunt, et
 tamen extra earum substantiam sunt, circum-
 stantiae appellatur. Sicut in prima secunda, que-
 stione

ratione septima Thomas scribit. Sunt autem
 circumstantiæ septem, quæ versu hoc continentur.
 Quis, quid, vbi, quibus auxilijs, cur, quò, quò.
 Pensandum est namque quis fecit, quid egit,
 quibus subsidijs operatus est, quo loco, quo tempo-
 re, quo fine, & qualiter. Sed quoniam a fine accipit
 actus speciem, & ipsum opus est de substantia
 actus: idcirco quod finis & opus circumstantiæ non
 mutantur, non est intelligendum de fine principis
 & actu ad id quod est: sed de aliquo fine ad
 effectum, & quædam proprietate circa opus seu actum.
 Harum circumstantiarum potissima est, cur
 est, quo fine quid factum sit: idcirco quo aliquo
 sit fine magis illicito ac peruerso, eo peccatum
 plus aggrauatur: & si quis opus sui ordinem
 plures fines prohibitos, quanto fuerint fines
 res ac peruersiores, eo sit maior peccati enormi-
 tas. Vt si quis furetur, vt voluptati, gulæ, ac
 neorum possit vacare, ad mundanos quosdam
 honores pertingere. Præterea si opus fuerit de
 re bonorum, si tamen finis eius sit vanus &
 inuisus, ipsum erit illicitum: vt si quis oret, ieiunet
 elemosynam faciat, intuitu laudis humanæ.
 Itaque quoniam (teste diuino Dionysio) bonum
 est ex integra causa, concurrentibus, videlicet
 omnibus virtutum circumstantijs, iam præ-
 ceteris. Defectus vero, seu malum, ex cuiuslibet
 circumstantiæ omissione contingit: ideo pec-
 cati grauitas tanto fit maior, quanto plures
 circumstantiæ deseruntur: & quanto ab ipsa vir-
 tis conuenienti circumstantia magis recedat.
 Hinc ergo non iam duntaxat doleamus, quod
 ea quæ in se vitiosa absoluteque mala sunt, omi-
 mus, vel agenda omisimus: sed etiam quia peccata

Dionyli.

cauimus tempore magis indebito, loco magis prohibito, sine multum peruerso, auxilio inhonesto, & modo prorsus incongruo, utpote intimore ac irreuerenter omnino. Considerandum quoque, quotiens & cum quali persona, cum quanta etiam voluntate peccandi: itemque cum quali scandalo proximi: quo enim voluntas peccandi, puta ipsa volitio mali est magis inter sa, eo est grauior culpa. Similiter nos considerare conuenit & oportet in bonis quæ agimus: an de hito loco, & tempore apto sint facta, cum recta quoque intentione, ac reuerenter. Grauius nempe est tempore cultus diuini, ac festis diebus, & in ecclesia, præsertim in choro, mente vagari, confabulari, circumspicere, vitis que intendere: bona ergo quæ agere obligaris, cum præinductis virtutum circumstantiis, quantum tibi possibile est, chare mi adimplere coneris: & peccatorum tuorum grauitatem ex omnibus nunc præfatis peccatum grauantibus vigilanter consideres.

De fugibilitate, odiositate, & deformitate peccati, secundum se.

Art. X I I I I.

Voniam deus qui peccato inhonoratur infinitæ honorabilitatis, amabilitatis, pulchritudinisque consistit: peccatum infinitæ fugibilitatis odiositatis, & deformitatis esse censetur: quippe quod diuinæ voluntatis sanctitati ac æquitati omnino displicet & contraria est. Hinc pro nulla re, nullo timore damni, periculi, seu tormenti, nullo amore commodi, prosperitatis, aut gau-

N 4 dij